

29.7.2024

Ávžžuhus Ohcejoga dearvvasvuodaguovddáža seangaossodaga doaimmaid seailuma beales

Buorit Lappi buresveadjinguovllu guovlostivrra lahtut

Oppa giđa leat čađahuvvon iešguđetlágan ságastallamat das, man láhkai Lappi buresveadjinguovllu bálvalusfierpmádat rievdaduvvo, vai viiddis heivehan- ja seastindoaimmaid ulbmiliid sáhtá olahit. Cuonomanus Lappi buresveadjinguovlu ordnii gieldagullamiid, gos gieldda olbmui lei vejolašvuohta jearrat bálvalusaid ja doaimmaid ordnema birra iežaset guovllus. Min Ohcejoga dilálašvuođas Lappi buresveadjinguovllu ovddasteaddjit muitaledje, ahte iešalddis mihkkige ii boađe nuppástuvvat Ohcejoga gielddas. Doaimmat beavttálmahttojit, vuodđuduvvo ng. hybridaossodat ja biddjojuvvo álgui ruoktobuohcceviessodoaibma. Seangaossodat heaittihuvvo danin go guhkesáigásaš divššu ja fuolaatnima sáhtá ollašuhttit lágádusas dušše, jos dat lea olbmo dearvvasvuođa dahje dorvvolašvuođa dáfus ákkastallon, dahje dasa lea lágas sierra mearriduvvon eará ágga. Geavadis seangaossodat ii nappo sáhte leat geange ruoktu. Hybridaossodat dagašii goit vejolažžan maid oanehisáiggedivššu iešguđetlágan diliin oanehisáigásaš akuhttadivššus mieđuštandikšui.

Dál goit geasi áigge lea man nu sivas šaddan dilli, mas giđđat hálojuvvon hybridaossodat ii šat livččege molssaeaktu. **Ruoktobuohcceviessodoaibma Ohcejoga gielddas lea divrras ja hástaleaddji ollašuhttit unna ássiidmeari ja guhkes gaskkaid geažil. Dál seangaossodagas addojuvvon vuosttasveahkki lea dávjá doarvái, muhtun beaivve kontrolla ossodagas, iv-antibiohtadikšu dahje dušše golgosa addin sáhttet čoavdit mánga čuolmma. Gielddas, gos veahkadat agáiduvvá, galgá váldit vuhtii maid diliid, goas ruovttus birgemeahttunvuohta, oapmahašdikšu dahje -divššohasa fáhkkes buohccán dahje eará dien sullasaš dilit gáibidit dávjá jođánis doaibmabijuid.** Lea ollu álkit ollašuhttit dáid doaimmaid iežas gielddas, gos sáhtá oažžut maid sámegielat bálvalusaid, go sirdigoahtit olbmuid eret iežas – dávjá sámegielat – birrasis. Lea hui dehálaš fuolahit buohcciid ja sin lagašolbmuid gielalaš vuoigatvuođaid ollašuvvamis, dasgo áššiid dikšun sámegillii lea oassi vuodđovuoigatvuođaid.

Dál ovdanbukton árvoštallama mielde ovddabealde máinnašuvvon buohccit dikšojuvvošedje Avvilis, Soađegilis dahje eará Lappi gielddain. Vuojihangolot bohtet leat mearkkašahtti stuorrá, dasa lassin táksiid ja ambulánssa resurssat leat rájálaččat. **Buohccidorvvolašvuohta šaddá vára vuollái, dasgo ambulánssa boadášii leat ovddeža ektui eanet eret gieldda guovllus doalvumin dahje buktimin buohcci, gean livččii sáhtán dikšut iežas dearvvasvuodaguovddážis. Gildii šaddá dakkár dilli, ahte ambulánssa váilu dávjjibut go ovdal. Dalle vuosttasveahkki ii leat gielddas ollege fidnemis.** Erenomáš hástaleaddjin dili dahká Avvila dearvvasvuodaguovddáža báikelogu geahpedeapmi, mii oasiltis váikkuha ohcejokkalaš ossodatdivššu dárbbaseaddji buohcciid sajáiduvvamii Lappi gielddaid vuodđodearvvasvuodadivššu ovttagaide.

Lea buorre muittuhit, ahte **spesiálabuohccedikšu lea heibon guhká dainna duohtaáššiin, ahte buohccit, geat eai šat dárbbas spesiálabuohccedivššu, báhcet buohcceviessu ossodagaide**

veallát, dasgo gielddaid vuoddearvvasvuodafuolahusa ossodagain eai leat báikkít. Lea váttis jáhkkít, ahte dát čuolbma čovdašuvvá rievdademiin ossodagain fuolaatninosodahkan.

Buohccedivššárdási dikšu lea juohke gielddas, maiddái eará áigge go virgeáigge, oassi fuolahussihkkarvuoda. Dat buktá gielddaolbmuide dorvvu ja turisttaide dieđu das, ahte vuoddearvvasvuodafuolahusa dási dearvvasvuodačuolmmaid sáhttá dikšut Hankos álo gitta Ohcejohkii. Vuoddebálvalusaid seailun lea maid oassi gielдалágas (gielдалáhka 10.4.2016/410 1§) máinnašuvvon gieldda vuoddebarggu: *"Giella ovddida ássiidis buresveadjima ja guovllu eallinfámu sihke lágida ássiidasas bálvalusaid ekonomalaččat, sosiálalaččat ja birrasa dáfus suvdilis vugiin."* Lassin vuoddelága 9 §:s mearriduvvo, ahte olbmui lea frijavuohta johtit ja válljet ássanbáikkiset Suomas ja vuoddelága 6 § mielde geange ii oáččo almmá dohkkehahtti ákka ásaht sierraárvosáš sajádahkii dearvvasvuodadili, doaibmahehttejumi dahje olmui laktáseaddji eará siva geažil. Olmui laktáseaddji sivva sáhttá leat ovdamearkka dihte boaittoeale ássanbáiki, ruđahisvuolta, oktonasvuolta ja digidáidduid váilun. Maiddái Petteri Orpo ráđdehusprográmmas (Vahva ja välittävä Suomi VM 2023, s. 22) gávnnahuvvo, ahte **ráđdehus gidde erenomážit fuopmášumi vuoddearvvasvuodafuolahusa bálvalusaid fitnašuvvamii, ahkeolbmuid ruovttus birgemii ja mielladearvvasvuodaveahki ja -bálvalusaid fitnašuvvamii sihke nanne daid olbmuid dili, geat leat buot heajumus sajádagas.**

Ovddabealde máinnašuvvon áššit dorjot dan duohtaášši, ahte bálvalusfierpmádaga gárvvistettiin ii sáhte duhtat dušše geahpedit sodebálvalusaid, muhto baicce bálvalusat galget leat duohtaáššis gielddaolbmuide oázžumis govttolaš gaskkaid duohken, vai olbmuid vuoddelágalaš ja gielalaš vuoigatvuodát ollašuvvet.

Ámmátmáhtolaš buohccedikšarat ja lagašdikšarat bastet buvttadit dearvvasvuodafuolahusa bálvalusaid Ohcejoga dearvvasvuodaguovddázis lagašbálvalussan, nu mo lágas sosiála- ja dearvvasvuodafuolahusa ordnemis 4§:s mearriduvvo: *"Bálvalusaid berre ollašuhhtit ovttavewardásaččat, oktii heivehuvvon bálvalusollisvuoltan sihke buresveadjinguovllu veahkadaga dárbbuid vuhtiiváldimiin LAHKA áššehasaid."* **Mátki ovdamearkka dihte Njuorggáma Buolbmátjávrris Avvila dearvvasvuodaguovddázii lea sullii 230 km. Dát ii gal várra deavdde lágas meroštallon "lahka"-sáni kriteraid.** Oapmahaččaid dáfus lea govttoheapme, ahte ossodatdikšui (oanehisáigásaš, mieđuštandikšu jna.) eará Lappi gildii gárti lagašolbmo ii beasa geahččat govttolaš vuodjinmátkki duohken. Dávjá maiddái oapmahaččat leat allaagagat iige biilla geavaheapmi leat moge iešalddis čielggas. Lea maid buorre muitit, ahte siivvut molsašuddet hui ollu ja dálvit mátki Ohcejoga girkosiiddasge Avvili sáhttá šaddat hui guhkin.

Ohcejoga gieldda olbmui lea vuoigatvuolta sidjiide gullelaš bálvalusaide ja lagašbálvalus berre leat lagašbálvalus. Gieldda ja buresveadjinguovllu oktasašbargu lea hui dehálaš guktuid oassebelliid dáfus. Mii leat liikká fas dilis, mas báhpárii čállon plána ii geavadis goit buvte dakkár seastimiid, ahte dál bures doaibmi málle gánnehivččii vuolgit burgit buohccidorvvolašvuoda vára vuollái šaddama uhkádusain ja seasttuid oččodemiin. Lassin ruhtadanráhkadusa berre guorahallat ođđa čuovggas nu ahte báikkálaš dilis váldojuvvojit vuhtii.

Ohcejogas 29.7.2024

Ohcejoga gieldda luohttámušolbmuid ja stivrenjoavkku beales
Gielddahoavda Päivi Kontio

Váldostivrra ságadoalli Arto Pohjanrinne

Gielddaráđđehusa ságadoalli Väinö Guttorm

